

Az Európai Szerkezetátalakulás Megfigyelőközpontja – egyedülálló európai adatforrás

tájékoztató

„A szerkezetátalakulás csak akkor lehet a gazdasági és társadalmi fejlődés motorja, ha a szerkezeti változásokat megfelelően előrejelzik, ha az érintett vállalatok korrekciós intézkedéseket tudnak hozni, és a szükséges változást gyorsan és hatékonyan tudják kezelni, valamint ha a hatóságok elősegítik a megfelelő feltételek kialakítását.”

„Szociális teendők” magazin, 27. szám – Alkalmazkodás a változáshoz – Az EU és a szerkezetátalakulás, Európai Bizottság, 2011. június 20.

MI a háttér?

A szerkezetátalakulás nem új jelenség. Mindig is a normál üzleti ciklus része volt, mivel a vállalkozásoknak versenyképességük megtartása érdekében alkalmazkodniuk kell. A szerkezetátalakulást igen gyakran kedvezőtlenül ítélik meg és olyan folyamatnak tekintik, amely a foglalkoztatásra vagy a munkakörülményekre, valamint a helyi és regionális gazdaságra nézve súlyos következményekkel jár. Ha azonban megfelelően és hatékonyan kezelik, a szerkezetátalakulás során fenntartható a munkavállalók foglalkoztathatósága, illetve – amennyiben nem tudják megőrizni eredeti munkahelyüket – az átalakulás elősegítheti az átállást valamely más, azonos szintű munkakörre.

Az Európa 2020 stratégia „Iparpolitika a globalizáció korában” elnevezésű kiemelt kezdeményezése szerint az Európai Bizottság azon fog munkálkodni, hogy „a nehéz helyzetben lévő ágazatok jövőorientált tevékenységek irányába történő elmozdulását elősegítse többek között azáltal, hogy a készségeket gyorsan átcsoportosítják a gyorsan növekvő ágazatokba és piacokra” míg a tagállamok feladata, hogy „a különböző szektorokban [...] érdekelt felekkel szoros együttműködést folytassanak azzal a céllal, hogy azonosítsák a szűk keresztmetszeteket, és közösen elemezzék az erős ipari és tudásbázis fenntartásának lehetőségeit”.

Az Európai Szerkezetátalakulás Megfigyelőközpontja (ERM) – amely ez idáig a vállalati szerkezetátalakításokkal kapcsolatos adatok egyetlen, egész Európára kiterjedő információforrása, amely áttekintést biztosít az adatokról és a szerkezetátalakításokhoz nyújtott nemzeti állami támogatásokról – mindkét célkitűzéshez támogatást nyújt.

MIÉRT ez az eszköz?

A szerkezetátalakítás foglalkoztatásra gyakorolt kiterjedt következményei ellenére már az ERM indítása előtt is történt néhány kísérlet arra, hogy felmérjék a szerkezetátalakítási tevékenységek jellegét és mértékét, valamint azok Uniószerte érezhető hatásait. A vállalati szerkezetátalakításról szóló európai szintű átfogó tanulmányok hiányával jellemezhető környezetben az ERM érvényes alternatívának, illetve ez idáig a legjobb és az egyetlen hiánypótló megoldásnak tekinthető. Noha az ERM a szerkezetátalakítás mértékét és foglalkoztatási hatásait tekintve inkább indikatív, semmint reprezentatív jellegű, átfogó tendenciákat határoz meg és gazdag információállományt biztosít a további minőségi elemzéshez.

Ugyanígy a vállalatoknak és a munkavállalóknak a szerkezetátalakításhoz nyújtott nemzeti támogatási eszközök eklatáns példái úgy kerültek összeállításra, hogy átfogó képet adjanak a különböző lehetőségekről és eszmeeszerét indítsanak. Jólehet a gyakorlat korlátai nyilvánvalóak, a szerkezetátalakítás és a foglalkoztatás viszonya pedig – különösen a jelenlegi globális gazdasági recesszió idején – sem egyszerűnek, sem egyértelműnek nem mondható, az ERM értékes információforrás az európai döntéshozók számára abbéli erőfeszítéseikhez, hogy felmérjék az európai vállalati szerkezetátalakítás mértékét.

MI az ERM?

Az ERM célja, hogy felmérje a szerkezetátalakítási tevékenységek hatásait az EU 27 tagállamában és Norvégiában. Az ERM az egyes tagállamokban a napi és a gazdasági sajtóban közzétett bejelentések alapján 2002 óta követi nyomon a szerkezetátalakítási tevékenységek mértékét és azok foglalkoztatásra gyakorolt hatásait. Az ERM nem ad teljes és átfogó körképet az európai munkahelyteremtési és -megszüntetési helyzetről, helyette

inkább a bejelentett tömeges szerkezetátalakulási folyamatokkal foglalkozik. Egy adott tagállamban tapasztalható jelentős munkahely-teremtési és -megszüntetési hullámokat a munkahelyteremtés és -megszüntetés kis léptékű esetei alkotják. Az átfogó folyamatok jelentősége ugyanakkor meghatározó, mivel adott területeken fontos továbbgyűrűző hatást eredményezhetnek, komoly kihívások elé állíthatják a társadalmi kohéziót és hatékony közösségi fellépést tehetnek szükségessé. Ezenfelül, mivel a vállalati szerkezetátalakítással kapcsolatos információkat jóval a munkaerő tényleges leépítése előtt eljuttatják az ERM-hez, az ERM lehetővé teszi, hogy valamennyi szereplő részt vegyen az előkészítés és a változáskezelés folyamatában, aminek köszönhetően meghatározhatók azok az ágazatok és országok, amelyekben rövid vagy középtávon várhatóan komoly szerkezetátalakulásra lehet számítani.

A szerkezetátalakulásra vonatkozó alapvető leíró és mennyiségi adatok rögzítésén túl az ERM 2011 óta egyben a nemzeti állami támogatási eszközök eklatáns példáinak a teljesség igénye nélkül összeállított gyűjteménye is, amelynek célja, hogy a vállalatoknak és az érintett munkavállalóknak támogatást nyújtson a szerkezetátalakulás előkészítéséhez és kezeléséhez. A cél a döntéshozók, illetve más érdekelték tájékoztatása azokról a rendelkezésre álló eszköztípusokról, amelyek irányadó gyakorlatként felhasználhatók vagy a szakpolitikai tanulás során alkalmazhatók.

Melyek az EREDMÉNYEK?

Az ERM eredményei egyszerűen hozzáférhetők és letölthetők az Eurofound weboldaláról:

- Szabványos formában – ún. tájékoztatókon – közzétett szerkezetátalakítási esetek kereshető, naponta frissülő adatbázisa. Az egyes tájékoztatók információt nyújtanak a vállalatról, annak méretéről, tevékenysége helyéről és a tevékenységi ágazatról, a szerkezetátalakítás típusáról, a bejelentett létrehozott vagy megszüntetett munkahelyek számáról és ezek várható ütemezéséről, valamint rövid összefoglalót kínálnak a szerkezetátalakítás okairól. A tájékoztatók a nemzeti médiaforrásokban közzétett vállalati szerkezetátalakítással kapcsolatos bejelentések alapján készülnek. Az egyes esetek között számos keresési feltétel (pl.: ország, ágazat, a szerkezetátalakítás típusa, a bejelentés napja) alapján lehet keresni.
- A korábbi három hónap során az ERM tájékoztatóin (factsheets) összegyűjtött adatok alapján az „ERM quarterly” kiadványa a főbb európai szerkezetátalakulási trendeket és azok foglalkoztatási hatásait vázolja fel. A negyedéves kiadvány áttekintést ad az olyan kapcsolódó mutatókról, mint a GDP növekedése és a munkanélküliségi ráta, majd közli az ERM előző negyedévre vonatkozó adatait. Ezenfelül minden kiadványban olvasható szerkezetátalakítást bemutató esettanulmány vagy a súlyosan érintett ágazatokról szóló cikk.

- A szerkezetátalakuláshoz nyújtott támogatási eszközök ERM által működtetett adatbázisa tájékoztatást nyújt az európai kormányok, munkáltatói szervezetek és szakszervezetek által hozott kiemelkedő intézkedések jellemzőiről, szereplőiről, forrásairól, erősségeiről, hiányosságairól és eredményeiről azzal a céllal, hogy segítse a szerkezetátalakulás előkészítését és kezelését. Az egyes intézkedések országonként, fázisonként, az eszköz típusa, a forrás és a szereplők szerint is kereshetők.
- Az ERM éves jelentése egy, az aktuális szakpolitikai prioritásokat tükröző konkrét témakör köré épül. Ezenfelül összefoglalja az elmúlt év szerkezetátalakulással kapcsolatos fejleményeit. Elemzéseire jelentős mértékben felhasználja az ERM, valamint más adatforrások (pl.: Eurostat munkaerő-piaci felmérés, LFS) adatait. Az éves jelentés rövid összefoglalója az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvén elérhető.
- Az összehasonlító elemző jelentések adott témakörök (például kiszervezés, csőd stb.) uniós és nemzeti szintű alakulásáról nyújtanak tájékoztatást, konkrét vállalati esetek példáit is felhasználva.

HOGYAN működik?

Az ERM tájékoztatóit egy tudósítói hálózat gyűjti össze, amelynek tagjai az egyes tagállami és a norvégiai gazdasági szaksajtó napi tallózása során gyűjtenek adatokat a vállalati szerkezetátalakításokról. Olyan vállalati szerkezetátalakításokat vesznek nyilvántartásba, amelyek legalább egy országot érintenek, legalább 100 munkahely bejelentett létrehozását vagy megszüntetését vonják maguk után, vagy a 250 főnél több személyt foglalkoztató létesítményeken belül legalább a munkaerő 10 százalékát érintik. Az ERM tájékoztatói továbbá több nemzetet érintő esetekkel is foglalkoznak.

MERRE tartunk?

Az ERM további fejlesztésének célja elsősorban az lesz, hogy a digitális források minél szélesebb köréből merithessen. Az egyéb fejlesztések az adatbázis tételeinek minőségi javítására összpontosítanak majd annak érdekében, hogy erősíteni lehessen az ERM adatainak körét és pontosságát, valamint az elemzési dimenziót. Minőségi szempontból az ERM sokat nyújthat; potenciálisan hasznos forráseszközként szolgálhat a szerkezetátalakítás típusainak vizsgálatához, a vállalati szerkezetátalakítással kapcsolatos innovatív gyakorlatokról készített ágazati elemző esettanulmányokhoz, a szerkezetátalakítási esetek hosszú távú követéséhez és számos további tevékenységhez.

További információ:

Az ERM az Eurofound weboldaláról (<http://www.eurofound.europa.eu/emcc/>) érhető el; de felveheti a kapcsolatot a következő személyekkel is: a tájékoztatókkal kapcsolatos tájékoztatásért Sara Riso, kutatásért felelős tisztviselő (sri@eurofound.europa.eu), illetve a szerkezetátalakulást támogató eszközökkel kapcsolatos tájékoztatásért Funda Celikel-Esser (fce@eurofound.europa.eu).

Kérjük, vegye figyelembe az adatfelhasználásra vonatkozó feltételeket.